

STRUKTURA NARRACJI PRAWNYCH

Projekt ma na celu zastosowanie teorii narracji do dyskursu prawnego w spójny sposób. Pojęcie narracji (*narratio*) było szeroko dyskutowane przez filozofów, teoretyków literatury i historyków, a w mniejszym stopniu przez teoretyków prawa. Wpływ na współczesne rozważania nad narracyjnością (w literaturze i historii) miał zwrot hermeneutyczny w XIX wieku, jednak szerokie dyskusje na temat struktury narracji odbywały się w ramach ruchu strukturalistów, według których w każdym dziele literackim znajduje się uniwersalnie komunikowalny system znaków. Teorie te ewoluowały w idee post-strukturalistyczne, które postulowały konieczność odnoszenia się do historycznych, czasowych i przestrzennych cech gatunków literackich w celu dokonania prawidłowych generalizacji na temat natury narracji. Narracje fikcyjne, analizowane przez narratologów literackich, stanowiły podwalinę dla rozważań nad metodologią nauk historycznych, w których centralnym problemem są narracje dotyczące faktów. Badacze narracji historycznych twierdzili, że narracyjność jest podstawowym modelem pisarstwa historycznego, jednak samą narrację postrzegali na różne sposoby (jako typ dyskursu determinowanego przez autora, jako zestaw pewnych kodów komunikacyjnych, poetykę wypowiedzi historycznych, zestaw tropów retorycznych, które dyktują prezentację historii; lub też jako sekwencję znaczeń w rozumieniu semiotyki strukturalnej).

Po pierwsze, projekt ma na celu porównawczą analizę najważniejszych współczesnych teorii narracji. Pomimo różnic w podejściach teoretyków literatury, historii i filozofii co do tego, co stanowi narrację, niektóre z tych podejść mogą zostać z sukcesem zastosowane do analizy dyskursu prawnego. Wbrew twierdzeniom klasycznych teoretyków prawa, prawo nie stanowi jedynie zbioru abstrakcyjnych norm powiązanych związkami logicznymi. Prawo należy rozumieć jako wieloaspektowe zjawisko, nierozzerwalnie związane z kulturą. Z racji swojej wielowymiarowości, prawo może być komunikowane i dyskutowane za pomocą języka i metod wypracowanych w wyżej wspomnianych dyscyplinach.

Hipotezą projektu jest założenie, że istnieje tyle samo możliwych modeli opowiadania historii (storytelling) w prawie, ile jest możliwych kontekstów prawnych. Niektóre z tych modeli mogą być bardziej restrykcyjne niż pozostałe (ograniczone przez konkretne reguły, tj. ograniczenia proceduralne, jak np. ograniczenia dowodowe mogą stanowić ograniczenie dla tradycyjnych modeli snucia opowieści). W niektórych przypadkach opowieści prawne mogą poprzedzać samo prawo, jak "wielkie narracje", stanowiące fundacyjne zasady dogmatycznych doktryn prawnych (np. zasady prawa zobowiązań mogą być postrzegane jako ufundowane na opowieści o wolnej woli i wolnym wyborze). Projekt czerpie zatem z rozważań ruchu Prawa i Literatury oraz nauk historycznych. Prawo nie jest jednak tylko literaturą, tak jak nie jest też wyłącznie historią.

Projekt ten ma na celu analizę sposobów opowiadania historii w prawie, skupiając się na różnorodnych „narracjach prawnych”. Aby zdefiniować narrację prawną, należy oprzeć się na „zintegrowanych” ujęciach narracji, które starają się połączyć zarówno badania nad pisаныmi, literackimi narracjami z analizami tradycyjnych modeli opowieści (potocznych), które zwracają uwagę na wielowymiarowość prawa (jako tekstu, artefaktu, działania prawnego, procedury prawnej). Celem projektu jest wypracowanie modelu narracyjnego, z wyróżnionymi elementami strukturalnymi, jednak nie skupionymi tak silnie na analizie semantycznej (jak w przypadku strukturalistów), który uwzględni powszechną intuicję na temat prawa, że prawo ma swoje granice (to samo dotyczyć powinno dyskursu prawnego). Celem projektu jest więc wypracowanie „wypośrodkowanego” (umiarkowanego) pojęcia „narracji prawnej”, którą można będzie zastosować w kontynentalnej, a konkretniej polskiej, kulturze prawnej